

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)
SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **B. B.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i inne,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 lutego 2024 r.

na posiedzeniu w trybie art. 544 § 3 k.p.k.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 28 lipca 2020 r., II AKa 210/18, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w

Warszawie z dnia 7 czerwca 2017 r., XII K 127/15,

na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. w zw. z art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1) oddalić wniosek;

**2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania
wznawieniowego, w tym zasądzić od niego na rzecz Skarbu
Państwa wydatki w kwocie 20 (dwudziestu) złotych**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 07 czerwca 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt XII K 127/15, uznał B. B. winnym popełnienia jednego przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., siedmiu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k., przestępstwa z art. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z

art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., dwóch z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz jednego z art. 299 § 1, 5 i 6 k.k. i wymierzył mu łączną karę 8 lat pozbawienia wolności, a nadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k., orzekł środki karne w postaci obowiązku naprawienia szkody.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca B. B. Wyrokiem z dnia 28 lipca 2020 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II AKa 210/18, Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonego B. B. w punkcie VI i VII co do czynów opisanych w punktach 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 poprzez wyeliminowanie sformułowania, że oskarżony dopuścił się ich przed upływem pięciu lat od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej sześciu miesięcy, orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne oraz każdorazowo z podstawy skazania wyeliminował art. 64 § 1 k.k. W pozostałym zakresie Sąd utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Od tego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie obrońca skazanego wniósł kasację do Sądu Najwyższego.

Postanowieniem z dnia 2 marca 2021 r., II |KK 25/21 Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną. Pismem z dnia 26 września 2023 r. obrońca skazanego wniósł, na podstawie art. 540 § pkt. 2 lit a k.p.k. i art. 542 § 1 k.p.k. oraz na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 532 § 1 k.p.k. o wznowienie – opisanego powyżej - postępowania. Równocześnie obrońca sformułował wnioski o: uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 lipca 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt II AKa 210/18 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 07 czerwca 2017 r., wydanego w sprawie o sygn. akt XII K 127/15, a także o uniewinnienie skazanego B. B. od wyżej opisanych czynów, albowiem ujawnione nowe fakty i dowody wskazują jednoznacznie, że orzeczenia Sądów obu instancji są oczywiście niesłuszne.

Jednocześnie wniósł o dopuszczenie:

1. dowodu z dokumentu w postaci oświadczenia K. M. z dnia [...] 2023 r. na okoliczność braku udziału skazanego w grupie przestępczej prowadzonej przez K.M. oraz przypisanych mu przestępstwach z art. 286 § 1 k.k. oraz 299 k.k.,

pojawieniu się nowych dowodów poddających pod wątpliwość wiarygodność dowodów osobowych, na podstawie, których ustalono stan faktyczny w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a następnie przed Sądem drugiej instancji, prowadzących do skazania B. B. za zarzucane mu czyny z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 299 k.k.,

2. dowodu z zeznań świadka K. M. przebywającego w Zakładzie Karnym W. w W., ul. [...] na okoliczność braku udziału B. B. w grupie przestępczej prowadzonej przez K. M. oraz przypisanych mu przestępstwach z art. 286 § 1 k.k. oraz 299 k.k., pojawieniu się nowych dowodów poddających pod wątpliwość wiarygodność dowodów osobowych, na podstawie których ustalono stan faktyczny w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a następnie przed Sądem drugiej instancji, prowadzących do skazania B. B. za zarzucane mu czyny z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 299 k.k.

W odpowiedzi na wniosek prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku obrońcy skazanego, wywodząc jego oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie jest niezasadny i – to w stopniu oczywistym. Dlatego nie zasługuje na uwzględnienie.

Wykazanie szczegółowych powodów tej oceny należy poprzedzić przypomnieniem charakteru postępowania wznowieniowego i oczywistych jego rygorów w zakresie jego dopuszczalnych podstaw, które określa karna ustawa procesowa. Poza sporem jest, że wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który wprowadzie daje podstawy do wzruszenia postępowania sądowego, zakończonego prawomocnym i przez to korzystającym z domniemania prawidłowości, orzeczeniem, niemniej jednak, jest to tylko dopuszczalne w ściśle określonych sytuacjach. Przedmiotem postępowania w trybie wznowienia jest kwestia istnienia podstaw do wznowienia postępowania, a nie kwestia odpowiedzialności karnej, której dotyczy prawomocne orzeczenie kończące postępowanie sądowe. Oznacza to, że w toku postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalne badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego dokonanej

przez sądy orzekające w sprawie. Z tego też powodu, nie jest możliwe oparcie wniosku na zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych wskutek przyjęcia np. wątpliwych dowodów, czy kwestionowanie tychże ustaleń faktycznych bez wykazania istnienia nowych faktów lub dowodów (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 czerwca 2002 r., II KO 26/01, 26 września 2012 r., V KO 45/12, czy 16 października 2014 r., II KO 13). Tymczasem uzasadnienie przedmiotowego wniosku, w przeważającym zakresie, zawiera – przeprowadzoną przez jego autora – wysoce subiektywną ocenę dowodów w oparciu o które ustalono sprawstwo skazanego przypisanych mu przestępstw. Ta ocena nie liczy ani się z poczynionymi przez Sądy obu instancji ocenami tychże dowodów, stanowiących podstawę zapadłego przeciwko skazanemu wyroku, ani też nie uwzględnia faktu jego prawomocności. Świadczy to o tym, iż obrońca skazanego traktuje przedmiotowy wniosek jako środek, który ma otworzyć możliwość wznowienia postępowania, przy czym tak zainicjowane postępowanie miałoby formułę kolejnej kontroli instancyjnej, przeprowadzanej bez przestrzegania rygorów rzeczywiście przewidzianych dla postępowania wznowieniowego. Dobitnie o takich intencjach obrońcy świadczy nie tylko podjęcie przez niego próby podważenia wspomnianych ocen dowodów w oparciu o które uznano winę skazanego w zakresie zarzucanych mu licznych przestępstw, ale też i to, jakie dowody przywołał uzasadniając przedmiotowe żądanie. Wbrew twierdzeniom obrońcy zgłoszony przez niego dowód z przesłuchania K. M., jak i też z oświadczenia rzekomo przez niego podpisanego (bo już nie sporządzonego własnoręcznie) nie stanowią nowych dowodów o których mowa w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Przede wszystkim dlatego, że owe nowe dowody (w znaczeniu nowego źródła dowodowego, jak i nieznanego środka dowodowego) mają – z woli ustawodawcy – wskazywać na taki rodzaj pomyłki sądowej, w której efekcie w toku ponownego procesu jest realne, wysoce prawdopodobne, uniewinnienie oskarżonego, skazanie oskarżonego za przestępstwo, które jest zagrożone karą łagodniejszą niż kara orzeczona w prawomocnym wyroku albo skazanie na karę łagodniejszą z uwagi na to, że nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego załagodzenia kary lub wadliwie przyjęto istnienie okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary (art. 540 § 2 pkt 2 k.p.k.). Takiego waloru z pewnością nie mogą

mieć dowody zgłaszane przez autora wniosku. Przede wszystkim dlatego, że to nie depozycje K. M. były podstawą uznania sprawstwa skazanego przypisanych mu prawomocnie czynów. Stanowiły je bowiem inne dowody wymienione i przeanalizowane, tak w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji, jak i wyroku Sądu odwoławczego. Poza sporem jest przecież to, że wartość i znaczenie zgłaszanych w postępowaniu wznowieniowym (nawet rzeczywiście) „nowych” dowodów, należy przeprowadzać w kontekście tych, które były podstawą skazania. Tak przeprowadzona „konfrontacja” świadczy tylko o tym, że zgłaszane przez obrońcę jako nowe dowody samoistnie nie są w stanie podważyć, na tyle dowodów przeprowadzonych przez Sądy obu instancji, tych ocen i ustaleń, by przez to móc wykazać – co najmniej – znaczne (nie mówiąc o wysokim) prawdopodobieństwo bezzasadności zapadłego przeciwko skazanemu prawomocnego wyroku.

Niezależnie od powyższego, oceniając charakter tego sygnalizowanego przez autora wniosku dowodu zauważyć też należy, że wniosek o przesłuchanie K.M. został już podniesiony w postępowaniu odwoławczym (k.12 469). Wówczas Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k., wniosek ten oddalił, albowiem zgłoszone przez obrońcę okoliczności, które ten dowód miałby wykazywać „częściowo nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie tj. dotyczące zatrzymania K. M., jego postawy procesowej, pozostałe natomiast nie mają znaczenia dla zakresu odpowiedzialności oskarżonego B. B. (...). Faktem jest, że K. M. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie o sygn. XVIII K 168/19, który to wyrok został dopuszczony jako dowód w sprawie. Poza powyższym data złożenia wniosku dowodowego w dniu 20 lipca 2020 r., tj. na 4 dni przed czwartym terminem rozprawy odwoławczej, w sytuacji uprawomocnienia się wyroku wobec K. M. w dniu [...] 2019 r, wskazuje, że wniosek ten w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania” (k.12 538).

Następnie obrońca skazanego w kasacji wniesionej od wyroku Sądu II instancji sformułował zarzut naruszenia art. 437 § 1 k.p.k. w zw. art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy przez Sąd II Instancji wyroku Sądu Okręgowego, pomimo że wyrok ten na skutek rażąco naruszonych przepisów prawa procesowego, na etapie rozpoznawania sprawy przez Sąd I instancji, winien być zmieniony na korzyść

skazanego niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych przez obrońcę w apelacji zarzutów, a także podniósł zarzut rażącego naruszenia przepisów art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 k.p.k. poprzez bezzasadne oddalenie przez Sąd Apelacyjny m.in. wniosku dowodowego z dnia 20 lipca 2020 r. o przesłuchanie K. M. i uznanie, że przeprowadzenie tego dowodu nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a także wniosek dowodowy w oczywisty sposób zmierza do przedłużenia postępowania.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego została oddalona jako oczywiście bezzasadna postanowieniem z dnia 2 marca 2021 r., II KK 25/21. Uzasadniając swoją decyzję Sąd Najwyższy stwierdził m.in., że przesłuchanie K. M. i dołączenie akt jego sprawy, wbrew pogładowi obrońcy, nie mogło mieć znaczenia dla zmiany merytorycznych ustaleń faktycznych. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie był kompletny, a zarazem wystarczający do przypisania sprawstwa skazanego, w zakresie określonym opisami czynów przypisanych. Prowadzi to do wniosku, że nie było potrzeby sięgania po materiał innej sprawy. Poza tym, wystarczających informacji dostarczyła treść wydanego wobec K. M. wyroku, który został zaliczony w poczet materiału tej sprawy. Z treści tego dokumentu wynikało, że K. M. został skazany w trybie konsensualnym za czyn polegający na kierowaniu grupą przestępczą zajmującą się popełnianiem przestępstw metodą „na wnuczka/policjanta”, w skład której wchodził także (m.in.) skazany B.B. Skorzystanie przez K. M. z dobrowolnego poddania się odpowiedzialności w sposób oczywisty przekonuje, że okoliczności przypisanych mu w tamtej sprawie czynów nie mogły budzić wątpliwości. Dlatego przesłuchiwanie K. M. na okoliczności wskazane we wniosku, a dotyczące okoliczności jego ujęcia, deportacji, także warunków skorzystania z trybu konsensualnego, czy wreszcie na temat znajomości z B. i okoliczności współdziałania obu oskarżonych w grupie przestępczej, są albo bez znaczenia, albo miały za podstawę wystarczający materiał dowodowy bez potrzeby jego dalszego wzbogacania, w szczególności bez potrzeby przesłuchania K. M. w charakterze świadka w niniejszej sprawie. Na decyzję Sądu II instancji o potraktowaniu tego wniosku jako zmierzającego do przedłużenia postępowania wpływ miał czas, jaki upłynął od wydania wyroku w

sprawie XVIII K 168/19 do złożenia rozważanego wniosku dowodowego.

W tych warunkach zachodzą podstawy do przyjęcia, że sformułowany we wniosku o wznowienie postępowania wniosek dowodowy dotyczy dowodu, który był już zgłaszany Sądowi II instancji, ale wniosek w przedmiocie jego przeprowadzenia został oddalony, co następnie aprobował Sąd Najwyższy, rozpoznający kasację wniesioną w badanej sprawie. Tym samym, ponowienie tego wniosku na etapie postępowanie wznowieniowego stanowi jedynie wyraz dążenia do kolejnej kontroli procesowej trafności decyzji o jego oddaleniu. Te okoliczności same w sobie świadczą o tym, że dowód nie ma charakteru nowego.

Poza tym, raz jeszcze wypada podkreślić, iż zgłoszone przez stronę nowe fakty i dowody nie prowadzą automatycznie do wznowienia postępowania. Podlegają one ocenie sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie, w toku jej rozpoznawania przez sąd pierwszej i drugiej instancji. Aby doprowadzić do wznowienia postępowania, muszą one wskazywać na zaistnienie okoliczności wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a-c k.p.k., innymi słowy na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną błędność wyroku, którego dotyczy wniosek o wznowienie. (postanowienie SN z dnia 12 października 2023 r., V KO 51/23). Takiego dowodu nie mogą samoistnie stanowić zeznania K. M. Tej oceny nie jest w stanie podważyć treść złożonego „oświadczenia”, rzekomo przez niego podpisanego. W postępowaniu, w którym wydano przeciwko niemu wyrok w trybie konsensualnym, potwierdził on bowiem udział skazanego w grupie przestępczej, przez niego samego kierowanej (k.12 485-12 505), a także został bezspornie skazany za przestępstwa popełnione wspólnie i w porozumieniu z B. B. (zarzuty 1 i 4 – 17 z wyroku wydanego w sprawie [...] przeciwko skazanemu, której dotyczy przedmiotowy wniosek).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 639 *in fine* k.p.k.

[J.J.]

[ał]

Małgorzata Gierszon Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński